

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. Explicatur Habitualis Gratiae conceptus Metaphysicus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

ceptum rei pertinentis ad facultatem, in qua de ipsa agitur. Quare homo ut pertinens ad medicinam definitur animal sanabile, cum iste conceptus sit primarius, & adæquans significatum hominis prout à medicina respicitur. Pariter homo philosophicè sumptus rectè definitur animal rationale, quia objectum prout à Philosophis definiendum debet complecti per genus, & differentias, non solum ea prædicata, per quæ res definita primùm distinguatur ab omni non ipsa, sed quæ sint nobiliora in re definienda: atque ita adæquent significatum rei definitæ; quare, licet apprehensivum sit prius discursivo; atque idè per istum conceptum animal apprehensivum homo primò distinguatur ab omni non ipso, non est ista vera hominis definitio, homo enim constans corpore, & spiritu tanquam nobiliora sua prædicata complectitur principium sensationis, & discursus, live animal, & rationale, idcirco quærimus, quænam sint prædicata primaria, seu præcipua gratiæ habitualis significatum ejus adæquantia.

SECTIO I.

Explicatur habitualis gratiæ conceptus Metaphysicus.

115. Cùm gratia habitualis ex num. 2. sit in ordine superno divinæ naturæ participatio, primaria, & præcipua ejus prædicata ea certè sunt, quæ hanc participatam naturam constituunt. Veruntamen ingens exinde oritur difficultas, quandoquidem omnia bona creata sunt à Deo participata, atque in hoc sensu verè dicuntur naturæ divina participatio; quomodo ergo ex hoc conceptu poterit habitualis gratiæ natura rectè explicari? ad hanc difficultatè penitus dissolvendam, quæ unica in præsentia est, notare oportet, tripliciter sumi frequentè naturam à Philosophis, & Theologis. Primò physicè, ut operativa pro principio motus, & quietis. Secundò. In ordine ad se ipsam, quò in sensu complectitur omnia prædicata, ex quibus physicè, & materialiter constituitur. Tertiò sumitur ethicè, quò in sensu significat prædicata ad rectitudinem morum spectantia, & quæ sunt radix virtutum, seu potentiarum ad laudabiliter operandum. Sicut enim natura physica radicat suas potentias physicas; ita natura ethicè considerata radicat suas potentias morales, atque in hoc stat discrimen illud inter gratiam, & res alias, quæ sunt participations duntaxat divinæ naturæ physicè sumptæ. Quandoquidem gratia, ut satis constat ex his, quæ hucusque diximus, est participatio divinæ naturæ ethicè considerata. His positis,

116. Affero 1. cum Ripalda disp. ult. sect. 5. Esparza lib. 5. quæst. 3. plurimisque alijs. Gratia habitualis metaphysicè sumpta ita explicatur: habitus formaliter sanctificativus radicans virtutum supernarum ad rectè operan-

dum. Probat. 1. Gratia habitualis metaphysicè sumpta stat in primariis, seu præcipuis prædicatis ejus significatum adæquantibus, atque gratiam habitualemente distinguentibus ab omni non ipsa: sed hæc omnia habentur per istum conceptum à nobis explicatum; ergo &c. Probat. min. nam hæc prædicata sunt præcipua, & nobiliora in linea morum; quid enim nobilius excogitari potest, quàm quòd homo reddatur sanctus, justus, & gratus Deo? quid præstantius isto conceptu, ratione cujus homini debetur possessio sui ultimi finis? etenim, si homo sanctus non sit, jus non habet ad gloriam; si autem sit sanctus, eo ipso est heres gloriæ, habetque jus ad æternam beatitudinem, ad quam consequendam homo elevatus est; ergo ista sunt primaria, seu præcipua gratiæ prædicata. Rursus conceptus iste assignatus, ut planum fiet discurrendò per singula, nulli alij convenit, nisi soli gratiæ habituali; ergo &c.

117. Probat. 2. Gratia habitualis non solum est condonativa, seu remissiva peccati, sed etiam est virtus sanctificativa, ut docet Tridentin. sess. 6. Cap. 7. *Hanc dispositionem, seu preparationem justificatio ipsa consequitur, quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum;* ubi simul docet, hanc gratiam esse unicam formalem causam nostræ justificationis, ut constat ex num. 1. ergo est habitus sanctificativus, cui debentur dona, seu virtutes ad rectè operandum; atquæ hæc omnia complectitur conceptus à nobis assignatus; ergo &c. Confirmatur. Quamvis Deus decernat peccatum remittere, hominem sanctificare, eique conferre virtutes supernaturales ad rectè operandum, tale decretum non est sanctitas hominis, quia non est formaliter sanctificativum, sed exigit sanctitatem, qua homo sanctificetur, & virtutes, quibus sit potens operari; ergo eatenus gratia est constituenda metaphysicè per sua prædicata præcipua, quibus distinguatur ab omni non ipsa, quatenus est non utcumque, sed formaliter sanctificativa. Rursus, ut natura in ordine superno non aliter constitui potest, nisi ut radicans virtutum; ergo conceptus definitivus à nobis assignatus & est primarius, & adæquatus, quo gratia distinguitur ab omni non ipsa.

118. Affero 2. Gratia habitualis idè est formaliter sanctificativa, quia est prædicatum intrinsecum, se ipso incomponibile cum peccato, & jus formale ad gloriam. Probat. 1. conclusio, atque imprimis quoad primam partem, scilicet, quòd gratia habitualis, ut sit sanctitas, debeat esse intrinseca sanctificatio; ex eo enim, quòd sanctificet hominem, est intrinseca hominis renovatio, ut constat ex Tridentino cit. num. 1. & num. superiori, est regeneratio, ut cum ipso Trident. & Scriptura diximus num. 2. est animæ pulchritudo, ut docet Catechismus Trident. adductus num. 5. est virtus non tantum condonativa, sed sanctificativa, quæ inter-

internè perficiendò mundat, ut constat ex Tridentino adducto num. superiori, atque ita mundat, ut amissam Dei imaginem, & similitudinè homini restituar, in quo itat, quòd sit participata Dei natura ethicè sumpta. Sic Chrylost. ad illa Genesis verba: *faciamus hominè ad imaginem & similitudinem nostram*, accuratè distulit: *similitudinem* dixit, ut viribus humanis similes fiamus Deo mansuetudine & lenitate, & virtutibus. Et Ambrosius Tract. de dignitate hominis cap. 3. *Homo creatus est, ut charitatem haberet, ut bonus esset, & iustus, ut patiens, atque mitis, mundus, & misericors foret*, quas virtutes, quando quisque in se habet, tantò propius est Deo, & majorem sui conditoris gerit similitudinem. August. epist. 54. ad Macedonium: *Reductio generis nostri non aliter per Salvatorem Christum facta est, quam participatione, & sanctificatione Spiritus unius participes facti participes reddimur divina nature reformantes nos ad sanctificationem, & imaginem primam*. Nam si peccatum à Deo separatur, iustitia certè coniungitur. Vide num. 120. & 134. Pariter D. Thomas 3. p. quæst. 3. art. ad 3. dicendum: *Quòd assumptio, quæ sit per gratiam adoptionis terminatur ad quandam participationem divine nature secundum quandam assimilationem ad bonitatem illius, secundum illud Petri: ut divine consortes nature &c.* quæ omnia satis convincunt perfectionem sanctificativam stare non posse in aliquo purè extrinseco, sed esse prædicatum intrinsecum. Verùm de his latius à num. 134.

119. Rursus secunda pars conclusionis, scilicet, quòd perfectio sanctificativa sit etiam prædicatum se ipso incomponibile cum peccato, facile patet, quia aliter non esset participatio nature divinæ ethicè sumptæ, quæ sanctitas est se ipsa incomponibilis cum peccato, sed ad summum esse posset prædicatum exigens sanctitatem sicuti num. 117. diximus de decreto, quo Deus efficaciter decerneret hominem sanctificare; sic dicimus unionem albedinis non dealbare, sed exigere prædicatum, quod dealbat. Tandem tertia conclusionis pars, scilicet, quòd sanctitas, quæ talis sit jus formale ad gloriam, patet, quia, si homo non elevatus ad gloriam, sed in statu puræ nature productus, postea peccaret, & Deus illi peccatum remitteret, reverà ex injusto fieret non injustus, at non fieret sanctus, quia non haberet iustitiam, seu jus ad gloriam, & ut sit sanctus, requiritur, quòd sit hæres secundum spem vitæ æternæ, quæ est ratio, propter quam Tridentinum citatum num. 117. definit, quòd justificatio non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & addit: *Unde homo ex injusto fit iustus, & ex inimico amicus, ut sit hæres secundum spem vitæ æternæ*; ergo sanctitas, quæ talis tria hæc indispensabiliter includit, nimirum esse prædicatum intrinsecum se ipso incomponibile cum peccato, & jus formale ad gloriam.

Prob. 2. Illa sunt prædicata metaphysicè constitutiva sanctitatis, quæ talis, quæ & præcipua illi sunt, & adæquant significatum sanctitatis, eamque distinguunt ab omni non ipsa, ut constat ex num. 114. sed hæc omnia habentur per conceptum sanctitatis in assertione nostra assignatum; ergo &c. Probatum min. Sanctitas ex Dionysio Cap. 12. de divin. nomin. est ab omni immunditia libera, & incontaminata mundities, sive, ut alij vertunt, puritas immaculata, & ab omni scelere libera, quo factis infinuatur, esse prædicatum intrinsecum se ipso incomponibile cum peccato; aliter non esset mundities, & puritas immaculata, sed præcisè carentia fœditatis, quæ duo valde diversa sunt. Etenim, si homini in statu puræ nature productus, & postea peccanti Deus per extrinsecam condonationem remitteret peccatum, certè homo ille haberet carentiam fœditatis, at non haberet puritatem, aut munditiam immaculatam, sive se ipsa cum immunditie, aut lethali peccato incomponibile; quare Augustin. lib. 15. de Trinitate Cap. 8. dixit: *Natura, cum à suo conditore justificatur, à deformi forma formosam transformatur in formam*. Et Paulus ad Ephesios 5. de iustitatis etiam dixit: *Fuistis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino*; hanc autem puritatem asserre jus ad gloriam, definitum est à Tridentino num. superiori, & quæ iste sit finis, propter quem homo in statu elevationis productus est, istud prædicatum est in sanctitate præcipuum; ergo habet omnia prædicata, & adæquant significatum sanctitatis, & sunt in sanctitate præcipua, & sanctitatem distinguunt ab omni non ipsa. Ex dictis

Fit 1. Reliqua alia prædicata identificata cum gratia habituali ethice proprietates metaphysicas. Primum inter hæc numerari solet prædicatum amicitiae: gratia enim est forma, per quam homo redditur amicus Dei, quatenus est jus ad amorem Dei, & ad divinam redamationem, ut dicemus num. 150. & innuimus supra num. 68. Unde aliud est actualis amicitia, seu actus amicitiae, & aliud est ratio constitutiva amici; si enim detur in aliquo jus ad amorem, & redamationem amicabilem, licet nunquam amaverit, aut amet, erit verè amicus, ut patet in pueris baptizatis, qui sunt verè amici Dei. Quare Tridentinum sess. 6. cap. 7. de homine per gratiam Dei justificato ait: *Unde homo ex injusto fit iustus, & ex inimico amicus*. Illa quippe habitualis gratia, quæ hominem sanctificat, eique confert jus ad æternam hæreditatem, est ipsa, quæ confert jus ad ad divinam redamationem.

Alterum prædicatum, seu proprietates gratiæ metaphysicæ, est reddere subiectum expeditum filium Dei adoptivum: est enim gratia filiaris Dei adoptiva. Quare Trid. sess. 6. cap. 4. docet de impij justificatione, *ut sit translatus ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei*, quod

quod clarè defumitur ex Scriptura, ubi ad Romanos 8. dicitur: *Accepistis spiritum adoptionis.* & ad Galatas 4. *Ut adoptionem filiorum reciperemus.* & ad Ephesios 1. *Prædestinavit nos in adoptionem filiorum per JESUM Christum.* Quare filiatio in præsentī non sumitur strictè pro naturali, aut propria, quæ solùm convenit illi, qui non habet naturam extraneam à Patre, sed illi saltem per physicam unionem propriam; neque pro filiatione latissimā, quæ effectibus omnibus competit, modo, quo Jobi 38. Deus dicitur Pater pluviae. neque pro effectū rationali à Deo productū, quo in sensu omnes homines etiam peccatores dicuntur filij Dei, atque in hoc sensu in oratione Dominica dicitur Pater noster, qui es in cælis.

123. Adoptio enim apud Theologos, & Juristas definitur naturæ extraneæ in filium legitima assumptio, qua definitione exprimuntur duæ conditiones ad filiationem adoptivam requisitæ. Prima est, quod adoptio sit natura extranea, id est, quod non sit filius naturalis, aut proprius; ob defectum namque istius conditionis, Christus adhuc reduplicativè ut homo non est Filius Dei adoptivus, ut definitio est contra Felicem, & Elipandum, & latè dicemus in Tractatu de Incarnatione. Secunda conditio est, quod voluntate gratiosa assumatur, qui legitime adoptatur in filium; etenim, cum adoptatus jus ut filius habeat ad hereditatem paternam, quod per naturalem, aut propriam generationem non habebat, requiritur, quod assumatur per voluntatem gratiosam. Sic Concilium Francofortiense in Epistola ad Episcopos Hispaniæ: *Quid est adoptio, nisi copulatio charitatis, qua pater sibi adoptione copulatur filium, quæ propriam non habebat.* Quare gratia eatenus est filiatio Dei adoptiva, quatenus est forma, qua natura extranea manet ex ipsa natura rei in filium assumpta. Quamvis enim aliquis filius adoptivus possit propter sua delicta in humanis privari jure ad hereditatem à patre, quin adoptiva filiatione privetur, aut contra possit aliquis in humanis constitui hæres testamenti, quin adoptetur in filium; at per gratiam sanctificantem & constituitur filius, & hæres; ut enim ait Divus Paulus ad Romanos 8. *Si autem filij, & heredes; heredes quidem Dei coheredes autem Christi:* at, cum finis ultimus hominis sit, hanc æternam possessionem obtinere, ea de causa dicitur istud præstantius in gratia prædicatum. Sic Augustinus Tractatu 51. in Joannem: *Quem majorem honorem accipere poterit adoptatus, quam ut sit, ubi est unicus, non equalis saltus divinitati, sed consociatus aternitati.*

124. Fit 2. Gratiā habitualem in hac præsentī providentia esse viatoribus unicā naturam in ordine superno, qua iusti denominantur, & sunt, non autem esse unicā de possibili; ratio est, quia Deus ut Auctor supernaturalis non minùs est potens ad producendas naturas consentaneas rebus naturalibus; atqui in ordi-

ne naturali producere potest plures naturas inter se distinctas, nimirum naturam Angeli, hominis, leonis &c. in ordine supernaturali producere quoque potest plures naturas inter se distinctas. Quare, sicut in ordine naturali altera natura est perfectior, & altera minùs perfecta, etiam esset perfectior unā, & minùs perfecta altera in ordine supernaturali: illa etenim, quæ solùm radicaret virtutes morales, & non Theologicas, aut contra, esset minùs perfecta, quàm gratia habitualis, quæ de facto datur; illa autem, quæ radicaret non solùm eas virtutes, sed etiam donum perseverantiæ, aut confirmationis in gratia, essetque cum lethalibus, & venialibus incomponibilis, esset absque dubio perfectior nostra gratia habituali.

Fit 3. in alijs providentiæ ordinibus, qui potuerunt à Deo institui, potuisse à Deo designari aut plura, aut pauciora, quàm modò necessitate medijs requisita ad justificationem peccatoris adulti; idemque dicendum de requisitis necessitate præcepti. Casu autem, quo homo haberet sanctitatem, haberet etiam jus ad mediā, sine quibus non posset obtinere gloriam. Ratio est, quia sanctitas, ut constat à num. 119. est jus ad gloriam, sed ille, qui habet jus ad finem, eo ipso habet jus ad mediā, sine quibus finis obtineri, non potest; ergo &c. Hæc autem est ratio, quare sanctitas dicitur disponere hominem ad rectè operandum, illumque assimilare Deo, atque ita esse participatio naturæ divinæ ethice sumptæ; non enim est participatio naturæ divinæ ethice sumptæ participando aliquam ethicè naturæ Dei partem: hoc enim, ut ex ipso naturæ lumine constat, esset chymera, sed quia gratia à Deo data, & producta assimilat hominem Deo in ordine ad perfectiones morales; sicuti alia dona naturalia purè physica dicuntur participatio naturæ divinæ physicè sumptæ, non quia sunt pars aliqua naturæ divinæ physicè sumptæ, sed quia sunt à Deo data, & producta, & assimilant hominem Deo in ordine ad eas physicas perfectiones. Deus enim continet in se omnem perfectionem sine imperfectione sive physicè sive moraliter consideratam, atque adeo quæcumque creata perfectio dicitur perfectionis divinæ participatio.

SECTIO III.

Solvuntur Opposita.

126. **O**bjicies 1. contra primam conclusionem. Eò quod gratia habitualis sit forma physica supernaturalis debet participare physicè aliquam perfectionem divinam; ergo est physica participatio naturæ divinæ non quidem ethicè, sed physicè sumptæ. Confirm. 1. Homo dicitur nasci, & renasci ex Deo per gratiam Joannis 1. *Ex Deo nati sum.* & 3. *Qui natus est ex Deo, peccatum non facit; sed nativitas*